

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี การปรับเปลี่ยนสังคมไปสู่ความเป็นสังคมใหม่ ประกอบกับแนวคิดใหม่ในการจัดการ การศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการยกระดับการศึกษาและปฏิรูปการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษากำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการ การศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จัดการศึกษาทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา การจัดการ กระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถ จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551: 19-22) แต่เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีธรรมชาติ ที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านวัย วุฒิภาวะ ความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และวิธีการเรียนรู้รวมทั้ง มีการดำเนินชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนทั้งสิ้น ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สร้างประสบการณ์ด้วยการปฏิบัติจริง มีความสุขในการเรียน เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และจะนำไปสู่การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตในที่สุด

สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเชื่อว่า ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน

สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 20)

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ว่ามุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์แก่สังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยจัดให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 4-5) ซึ่งกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อมการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 114)

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 31) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาของไทยในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน โดยเรียนในส่วนกว้างและลึก ที่จัดในทุกภาคเรียนและชั้นปี โดยมีหลักการสำคัญคือจัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย บูรณาการเน้นการพัฒนาค่านิยม จริยธรรม จัดการเรียนการสอนที่ท้าทายให้เกิดการเรียนรู้ ค้นคว้า เน้นการปฏิบัติด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามในด้านความรู้ เพื่อผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง มีการออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมพัฒนาผู้เรียนเป็นองค์รวม โดยผ่านการบูรณาการการเรียนรู้ด้านต่างอย่างสมดุลจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงหลอมรวมเป้าหมายการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ สาระหรือประสบการณ์ทั้งภายในกลุ่มสาระหรือระหว่างสาระอย่างกลมกลืนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้ฝึกการคิด วิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติจริง โดยเรียนรู้แบบองค์รวม เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นมากในปัจจุบัน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ ดังนั้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงเป็นส่วนเสริมการ

เรียนการสอน ช่วยให้ความมุ่งหมายของการศึกษามรรลุลผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ และจะเป็นวิถีทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสวงหาประสบการณ์ด้วยตนเอง

สุนันทา แซมเพชร (2547: 86) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น คือที่มาขององค์ความรู้ที่งอกงามขึ้นใหม่ที่ช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนไทย ลักษณะองค์รวมของภูมิปัญญา มีความเด่นชัดในหลายด้าน เช่น ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี และด้านโภชนาการ

บทบาทโนราโรงครูในปัจจุบัน มีความความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชาวพุทธ มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอย่างเข้มข้น มิได้เสื่อมคลาย ด้วยความผูกพันระหว่างครูหมอโนรากับบุตรหลาน ความสนุกสนาน การคลี่คลายปัญหา และการรักษาความทุกข์ที่ชาวบ้านต้องพึ่งพาโนราโรงครู ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ในรูปแบบลักษณะแบบพึ่งพาอาศัยกับวิถีชีวิตชุมชนที่ช่วยสร้างสถาบันครอบครัวระบบเครือญาติแบบ “ตายายเดียวกัน” ให้มีความเข้มแข็ง ก่อเกิดความรักความสามัคคีระหว่างเครือญาติ เพราะร่างทรงคนหนึ่งจะมีบรรดาครูหมอเข้ามาประทับทรงหลายท่านด้วยกัน มีทั้งครูหมอที่อยู่ในตำนาน ครูหมอที่เป็นบรรพบุรุษของลูกหลานและครูหมอโนราที่ชุมชนให้ความเคารพนับถือ การยกโรงโนราขึ้นมาแต่ละครั้งเป็นการรวมเครือญาติให้เข้ามาประกอบพิธีกรรม และการบอกเล่าทุกข์สุขให้ครูหมอโนราได้รับรู้ ช่วยเหลือในการแก้ปัญหา นอกจากนั้นแล้ว ผู้คนในชุมชนได้แสดงออกถึงความสนุกสนานในการรำรำ ความบันเทิงจากการแสดงโนราโรงครูที่มีทั้งความสนุก บันเทิง ตื่นเต้น และสิ่งสำคัญชุมชนยังมีความต้องการในการพอบุตรหลานที่เป็นโรค เช่น เสน ปาน ฝู ไข่อุ้ง เป็นต้น มารักษาด้วยการให้เหยียบเสน จึงจะหายเป็นปกติ สิ่งเหล่านี้ได้กลายมาเป็นความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนด้านพิธีกรรมภายในโรงโนราโรงครู

ปัจจุบันการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งไม่เพียงแต่เปลี่ยนแปลงเฉพาะ โครงสร้างของสังคมเท่านั้น แต่ยังส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่มีต่อวัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปและมีแนวโน้มถูกทำลายลง วัฒนธรรมตะวันตกโดยเฉพาะสื่อเพื่อความบันเทิงประเภทต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี วิทย์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือนิตยสาร ฯลฯ ได้แผ่ขยายเข้ามาในประเทศอย่างรวดเร็ว เกิดการยอมรับและกลายเป็นค่านิยมของความทันสมัยไม่ว่าวันแม้แต่สังคมชนบท รูปแบบของการพัฒนาชนบทตามแนวสังคมเมืองได้นำค่านิยมของการเสพความบันเทิงเข้าไปสู่กลุ่มหนุ่มสาว “ลัทธิเอาอย่าง” หรือ “วัฒนธรรมกระแสหลัก” ทำให้กลุ่มหนุ่มสาวปฏิเสธภูมิปัญญาเดิมในท้องถิ่นและปฏิเสธที่จะสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน เพราะมองว่าเป็นสิ่งเหลวไหลและล้าสมัย “โนราโรงครู” ก็เช่นเดียวกันที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ปฏิเสธที่จะฝึกซ้อมร้องรำหรือแม้กระทั่งปฏิเสธ

ที่จะศึกษาเรียนรู้ ของพิธีกรรมโนราโรงครูจากอดีตสู่ปัจจุบัน มีแนวโน้มเนื้อหาของพิธีกรรมโนราโรงครู

ดังนั้นการนำกิจกรรมเสริมหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูมาใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อสืบทอดพิธีกรรมในท้องถิ่นให้ดำรงคงอยู่สืบไปเป็นการสร้างความภาคภูมิใจแก่นักเรียนที่ได้เรียนรู้พิธีกรรมโนราโรงครู โดยอาศัยบุคคล ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นวิทยากรบุคคลภายนอกมาช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะทำให้ นักเรียนเกิดความรักความศรัทธาต่อภูมิปัญญา มีความชื่นชอบเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พิธีกรรมโนราโรงครู เพราะพิธีกรรมโนราโรงครูยังคงมีบทบาทและหน้าที่ต่อการตอบสนองความต้องการและช่วยแก้ไขปัญหาให้กับคนในสังคมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งมีบทบาทสำคัญต่อระบบความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในภาคใต้ ปัญหาต่าง ๆ ของคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และปัญหาอื่น ๆ เช่น การเจ็บป่วย การขาดที่พึ่ง และการขาดความมั่นคงในชีวิต ซึ่งในที่สุดได้กลายมาเป็นปัญหาความเดือดร้อนทางใจ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงโดยอาศัยวิทยากรในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ โดยได้นำความรู้จากสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกันซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ที่ต้องการให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาหรือใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าที่สามารถดึงดูความสนใจของผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์ทั้งจากผู้รู้ สถานที่ พิธีกรรมและความเชื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง โดยผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: โมเดลชิปปา (ทิสนา แจมมณี, 2552: 282-284) และรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (ทิสนา แจมมณี, 2552: 246-247) สร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูและทดลองใช้สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคงคาสวัสดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการปฏิบัติเพื่อให้ เห็นคุณค่า ภาคภูมิใจ และรักท้องถิ่นของตนเอง โดยให้ความเชื่อของภูมิปัญญาท้องถิ่นในพิธีกรรมโนราโรงครูมาเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูและ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการรำโนราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนพิธีกรรม โนราโรงครูของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. ความรู้เรื่องโนราโรงครูของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กิจกรรมเสริมหลักสูตรสูงกว่าก่อนเรียนด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. นักเรียนมีทักษะการรำโนราหลังเรียนด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยใช้พิธีกรรมโนราโรงครูสูงกว่าก่อนเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลองใช้หน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยตามขั้นตอน การวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน เครือข่ายสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคงคาสวัสดิ์ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากนักเรียนที่มีความรู้พื้นฐานการรำโนรา

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู ดังนี้

- 2.1 ประวัติพิธีกรรมโนราโรงครู
- 2.2 รูปแบบของโนราโรงครูและวัตถุประสงค์ของโนราโรงครู
- 2.3 ขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมโนราโรงครู
- 2.4 ทำรำและกลอนโนราในการประกอบพิธีกรรมโนราโรงครู

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู
3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยพิจารณาจาก 3 ด้าน คือ

3.2.1 ความรู้ เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3.2.2 ทักษะในการรำทำโนราประกอบพิธีกรรม

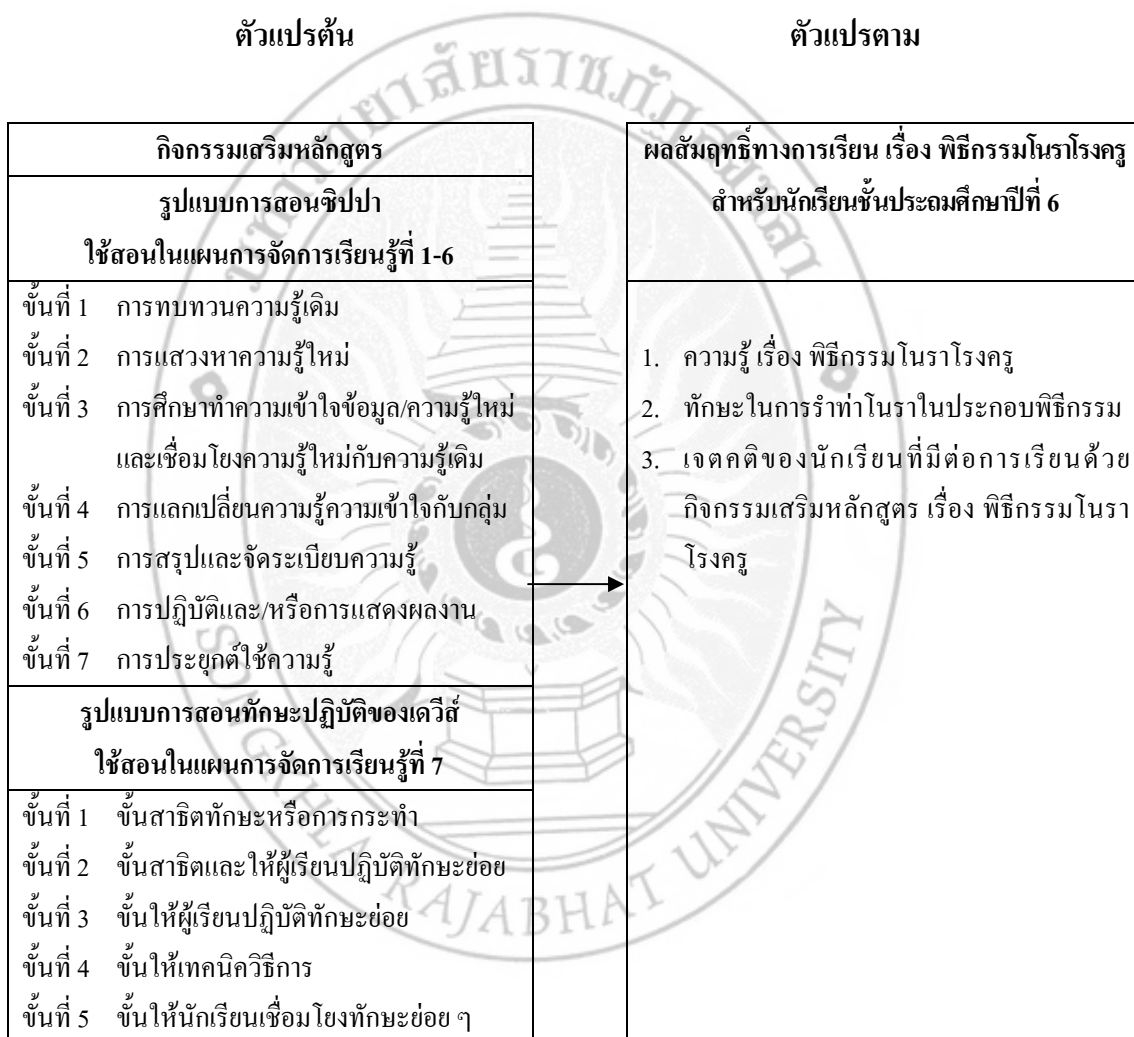
3.2.3 เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู

4. ระยะเวลาที่ใช้

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โดยใช้เวลา 2 สัปดาห์ วันละ 3 ชั่วโมง ทั้งในเวลาเรียนรวม 12 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่องพิธีกรรมโนราโรงครู หมายถึงกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครูที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: โมเดลซิปปา และรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสดังนี้

1.1 รูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: โมเดลซิปปา (CIPPA Model) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง และต้องพึ่งการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคลอื่นๆหากผู้เรียนอยู่ในสภาพที่มีความพร้อมในการรับรู้ และเรียนรู้ มีประสาทการรับรู้ที่ตื่นตัว ไม่เฉื่อยชา ซึ่งสิ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพดังกล่าวได้ก็คือ การให้มีการเคลื่อนไหวทางกาย อย่างเหมาะสม รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วยขั้นตอน ดำเนินการ 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิมขึ้น หมายถึง การดึงความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ซึ่งผู้สอนอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ หมายถึง การแสวงหาข้อมูลความรู้ใหม่ของผู้เรียนจากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งครูอาจจัดเตรียมมาให้ผู้เรียนหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่/และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม หมายถึง ผู้เรียนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับข้อมูล/ความรู้ที่หามาได้ผู้เรียนจะต้องสร้างความหมายของข้อมูล/ประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการด้วยตนเอง เช่น การใช้กระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่มในการอภิปรายและสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้นๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม หมายถึง ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเอง รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่น และได้รับประโยชน์จากความรู้ ความเข้าใจของผู้อื่น ไปพร้อม ๆ กัน

ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ หมายถึง การสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระเบียบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงความรู้และผลงาน หมายถึง การให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ต่อยอด หรือตรวจสอบความเข้าใจของตนเองและช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่หากต้อง มีการปฏิบัติตามข้อความรู้ที่ได้ ขั้นนี้จะเป็นขั้นปฏิบัติ และมีการแสดงผลงานที่ได้ปฏิบัติด้วย

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกฝนการนำ ความรู้ความเข้าใจของตนเองไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความชำนาญ ความ เข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้น ๆ หลังจากการประยุกต์ใช้ความรู้ อาจ มีการนำเสนอผลงานจากการประยุกต์อีกครั้งก็ได้ หรืออาจมีการนำเสนอผลงานในขั้นที่ 6 แต่นำมา รวมแสดงในตอนท้ายหลังขั้นการประยุกต์ใช้ได้เช่นกัน

1.2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ต้องคำนึงรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียน รูปแบบนี้มุ่งช่วยพัฒนา ความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะที่ประกอบด้วยทักษะย่อย จำนวนมาก กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ มี 5 ขั้น

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะ หรือ การกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ ต้นจนจบ

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของ การกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรแยกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่ กระทำออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปที่ละส่วน อย่างช้า ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อย โดยไม่มีการ สาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากคิดชัดเจน ผู้สอนควรให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียน ทำได้เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำ ได้ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนอาจแนะนำเทคนิค วิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำให้สวยงามขึ้น ทำให้รวดเร็วขึ้นทำได้ ง่ายขึ้น หรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ

2. ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกอบด้วย

2.1 ความรู้ เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู หมายถึง ความรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู มีขอบข่ายเนื้อหา ดังนี้ 1) ความเป็นมาของโนราโรงครูและวัตถุประสงค์ของโนราโรงครู 2) รูปแบบของพิธีกรรมโนราโรงครู 3) องค์ประกอบของพิธีกรรมโนราโรงครู 4) ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู 5) ขั้นตอนการจัดพิธีกรรมโนราโรงครู 6) ศัพท์ที่ควรรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมโนราโรงครู 7) กลอนและทำรำในพิธีกรรมโนราโรงครู ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 46 ข้อ

2.2 ทักษะการรำ หมายถึง ความสามารถในการรำโนราประกอบพิธีกรรมโนราโรงครู โดยประเมินเป็นรายกลุ่ม โดยกำหนดรายการประเมิน ได้แก่ 1. ช่วงลำตัว 2. ช่วงวงหน้า 3. การย่อตัว 4. ส่วนก้น 5. การเคลื่อนไหว และแบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ ดังนี้ 4 หมายถึง ดีมาก 3 หมายถึง ดี 2 หมายถึง พอใช้ 1 หมายถึง ปรับปรุง

2.3 เจตคติต่อการเรียนพิธีกรรมโนราโรงครู หมายถึง ความรู้สึกชอบของนักเรียนที่มีต่อ พิธีกรรมโนราโรงครู ในด้านสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล

3. พิธีกรรมโนราโรงครู หมายถึง การจัดพิธีกรรมเพื่อเชิญครูหรือบรรพบุรุษของโนรามายังโรงพิธี เพื่อรับการเช่นสังเวช รัชของแก่นบน และเพื่อครอบเทริดหรือผูกผ้าแก่นโนราในขณะของตนด้วยเหตุที่ต้องทำการเชิญครูมาเข้าทรง (หรือมา " ลง ") ยังโรงพิธี จึงเรียกพิธีกรรมนี้อีกชื่อหนึ่งคือ "โนราลงครู"

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยได้แบ่งประโยชน์ของการวิจัยออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ได้กิจกรรมเสริมหลักสูตรเรื่อง พิธีกรรมโนราโรงครู ในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคใต้กับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. นักเรียนเห็นคุณค่า ห่วงแทน ภูมิปัญญาและพิธีกรรมในท้องถิ่นของตนเองและสถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่สอดคล้องกับความสนใจความต้องการของชุมชนและนักเรียน
3. เป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดการเรียนรู้โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา

